

VLAS

BERICHTEN

VERANWOORDBAAR
D. VANDEWYCKE
BULEVAARD 22
1050 BRUSSEL

POSTKANT VAN AFSCIJTTE
REDOPLICERIEK MAIL

JAARGANG 2011

Nr. 12 30 september

INHOUD

- Sectoranalyse van de Belgische Vlasvezelbereiding 1
- Nieuwe Europese wetgeving voor gewasbeschermingsmiddelen 6
- Assemblée Générale de l'ABV .. 7
- Eén vierde meer export tijdens eerste trimester 8
- Een nieuw tijdperk voor de Europese boer 9
- De vlasmarkt 9
- Le marché du lin 10

EUROPEAN LINEN OF QUALITY

ASSEMBLÉE GÉNÉRALE DE L'ABV
LE 27 SEPTEMBRE 2011
10H30 - 12H00
HOTEL DE VILLE DE BRUXELLES
1050 BRUSSEL

Sectoranalyse van de Belgische Vlasvezelbereiding (42)

Deze zomer organiseerden wij, voor de 42ste keer ondertussen, onze jaarlijkse sectoranalyse. Met deze bevraging willen wij onze informatie over de structuur van de strovlasverwerkende bedrijven in ons land actualiseren, en de recente resultaten toetsen aan de trends die zich de afgelopen decennia zijn gaan aftekenen.

Ruim vier decennia onderzoek hebben ondertussen aangetoond dat de uitslag van onze enquête - sommige posten al iets meer dan andere - beïnvloed wordt door de conjuncturele situatie op de vlasvezelmarkt en de gebeurtenissen tijdens het teelt- en oogstseizoen. De laatste jaren kregen wij daarvan nog het onomstotelijke bewijs. Zo droegen de resultaten van de jongste edities duidelijk de sporen van het beleid van productiematiging, met het doel het verstoorde evenwicht op de langevezelmarkt te herstellen.

Bij de inleiding van onze vorige editie drukten wij de hoop uit, dat wij dit jaar melding zouden kunnen maken van een positieve kentering, of minstens een stabilisering van de bestaande situatie. Die wens is gedeeltelijk uitgekomen. Zo konden wij voor het eerst in zeven jaar tijd een duidelijke stijging registreren van de bedrijfsinvesteringen. Het prijsherstel voor gezwingeld vlas en een aantal bijproducten, dat zich tijdens het voorbije verkoopseizoen manifesteerde, was daar ongetwijfeld niet vreemd aan.

Minder goed verging het de tewerkstelling. Het aantal arbeidsplaatsen vestigde een nieuw laagterecord. Dat laatste kan ook gezegd van het verwerkte areaal, al ligt de reden daarvoor voornamelijk bij het feit dat een aantal bedrijven dit jaar niet aan het onderzoek hebben deelgenomen.

Hoe de toestand het komende jaar zal evolueren, valt niet te voorspellen, maar dat de historische oogst 2011 in sommige facetten van het onderzoek zijn sporen zal nalaten, staat zo goed als vast.

46 antwoorden verwerkt

Zoals de grafiek op bladzijde 2 aangeeft, werden wij in de loop van ruim vier decennia onderzoek geconfronteerd met een vrijwel continue afkalving van het aantal bedrijven. De langste onderbreking van die neerwaartse tendens ligt in het recente verleden, nl. in de periode 2000-2005. Die jaren bleef het aantal bedrijven betrekkelijk stabiel. Daarna ging het echter opnieuw in dalende lijn.

**DRIEWEKELIJKS INFORMATIEBLAD
VOOR DE VLASSECTOR**

Die recente tendens wordt bevestigd met de resultaten van dit jaar. **Zo konden voor deze 42ste editie 46 antwoorden worden verwerkt, wat drie minder is dan een jaar terug.**

Toch is enige duiding hier zeker niet overbodig. Zo is, in tegenstelling tot vroeger, **de terugval niet zozeer te wijten aan de stopzetting van bedrijven, maar aan het feit dat sommige vlassers ons**, om de een of andere reden, en ondanks herhaald aandringen, **hun antwoord schuldig bleven.**

Ook al zijn enkele bedrijven niet in dit onderzoek opgenomen, toch mogen wij stellen dat de resultaten die wij hierna publiceren een representatief beeld geven van de situatie, zoals die er midden dit jaar voor de sector van de Belgische Vlasvezelbereiding uitzag.

1. Strovlasbevoorrading en -verwerking

1.1. Verwerkt areaal

De bijgevoegde grafiek geeft duidelijk aan, dat de terugval van het aantal bedrijven niet geleid heeft tot een evenwaardige inkrimping van het verwerkte areaal. **Vergeleken met de beginjaren van onze enquête, tellen wij vandaag weliswaar ruim 75% minder bedrijven, maar er worden 'slechts' 35% minder hectaren verwerkt.**

De sector is de jongste decennia m.a.w. het toneel geweest van een verregaande schaalvergroting. Die evolutie werd uiteraard in de hand gewerkt door de voortschrijdende mechanisering, maar ook door de omschakeling op het minder arbeidsintensieve dauwroten ontstond binnen de bedrijven ruimte voor het verwerken van een groter grondstoffenpakket.

Bovendien is de voornoemde vermindering van het areaal een recent verschijnsel, als gevolg van het gevoerde matingsbeleid, met het doel het onevenwicht op de vezelmarkt weg te werken. Daardoor wordt de productiecapaciteit de laatste jaren maar ten dele benut.

Men kan zich natuurlijk afvragen, of en wanneer de sector in staat zal zijn om de ommekeer te bewerkstelligen. De

Verwerkt areaal Superficie travaillée		
oogst récolte	aantal bedrijven nombre de teillages	verwerkt areaal (ha) hectares travaillés
2001	66	12.814
2002	66	18.975
2003	66	21.591
2004	66	22.919
2005	64	21.678
2006	58	18.692
2007	57	17.046
2008	54	13.981
2009	49	11.966
2010	46	11.486

'bottleneck' zou zich daarbij wel eens op het niveau van de teelt kunnen situeren. De concurrentie met een aantal andere gewassen is de laatste jaren fors toegenomen, en voor de meeste landbouwers telt vandaag enkel nog het financiële resultaat. Daartegenover staan de - zwak uitgedrukt - niet zo bemoedigende vooruitzichten m.b.t. het Europese Gemeenschappelijke Landbouwbeleid na 2013.

Onze rondvraag van vorig jaar leverde voor de oogst 2009 het laagste verwerkte areaal ooit op. Dit jaar worden wij echter al met een nieuw dieptepunt geconfronteerd. **Van de oogst 2010 werden door de 46 bevraagde bedrijven samen 11.486 ha strovlas verwerkt, zijnde een daling met 480 ha of 4%.**

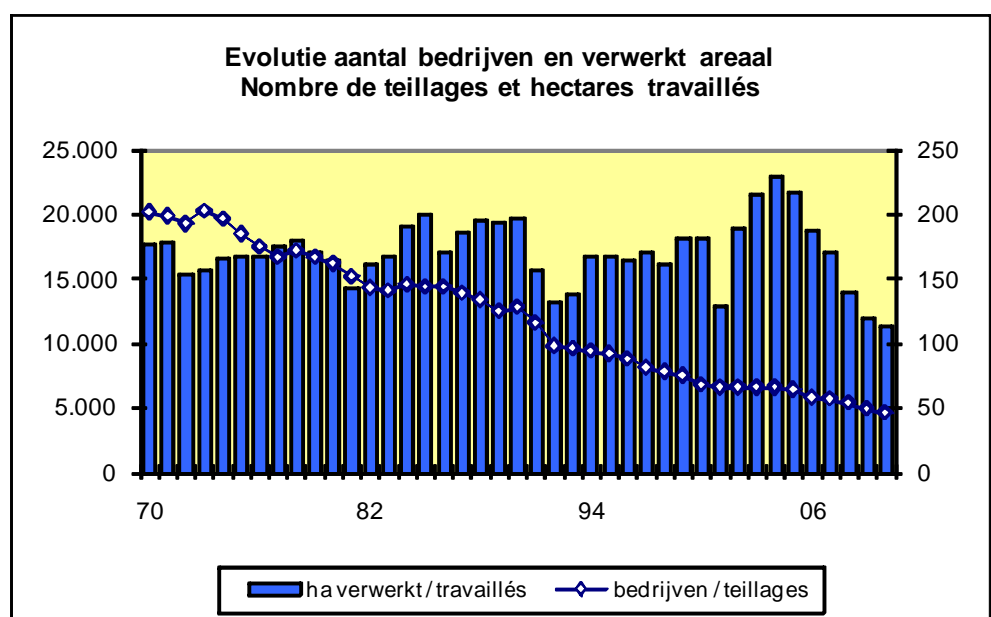
Bij nader toezien blijkt die terugval echter voor het grootste deel toe te schrijven aan het feit dat dit jaar enkele bedrijven niet in het onderzoek zijn opgenomen. Beperken wij ons tot de vaste kern van bedrijven die aan beide edities deelnamen, dan mogen wij m.a.w. stellen dat van de oogst 2009 en 2010 praktisch evenveel hectaren werden verwerkt.

Bovenop de 11.346 ha afkomstig van eigen uitzaaai en/of aankoop, werden van de oogst 2010 ook nog 202 ha in loon verwerkt voor landbouwers. Het areaal dat 'à façon' wordt gezwingeld liet voor de oogst 2009 een sterke terugval optekenen tot net boven 100 ha, maar zat het afgelopen dus blijkbaar opnieuw in de lift. Het strovlas was voor 70% van Belgische, en voor de rest van Nederlandse oorsprong.

Geografische oorsprong

Beschouwd over verschillende jaren, deden de belangrijkste relatieve schommelingen - zowel opwaarts als neerwaarts - zich meestal voor bij het pakket binnenlands strovlas. Met deze editie vinden wij echter de situatie terug die ook al gold voor de oogst 2008, en waarbij de aanvoer uit Frankrijk de meeste averij opleiep.

Van alle hectaren van de oogst 2010 die door de 46 bedrijven werden verwerkt (exclusief loonverwerking), waren er 8.566 afkomstig van de teelt in eigen land, een status-quo vergeleken

met het vorige oogstjaar. Het jongste resultaat scoort maar een fractie hoger dan dat van de memorabele campagne 2001/2002, dat als het laagste cijfer geldt sinds de oogst 1993.

Omdat de schommeling in de twee andere categorieën relatief gesproken sterker was, steeg het aandeel van het Belgisch strovlas in het totaalpakket opnieuw tot 74,6%.

Na meerdere jaren vrij stabiel te zijn gebleven, kende het verwerkte areaal **Frans strovlas** voor de oogst 2008 een sterke terugval (- 34%). De relatieve status-quo, die erop volgde, bleek van korte duur. **Onze jongste rondvraag toont een nieuwe inzinking met bijna 14% tot 2.461 ha, het laagste cijfer ooit.** Ook het relatieve aandeel in het totaalcijfer zakte opnieuw tot 21,4%.

In de categorie '**Nederlands strovlas**', tenslotte, trok de dalende trend zich gewoon door. De **459 ha van de oogst 2010, die in ons land werden verwerkt, vertegenwoordigden een terugval met 12,4%**, en waren goed voor 4% van het totaalcijfer.

Raming oogst 2011

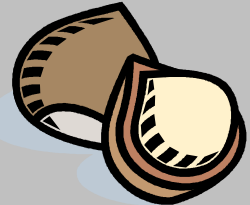
Ook dit jaar peilden wij naar de verwachtingen voor de lopende campagne. **De 46 bedrijven die aan het onderzoek deelnamen, voorzien van de nieuwe oogst 11.087 ha te zullen verwerken** (excl. loonwerk). Vergeleken met het seizoen 2010/2011, zou het in ons land verwerkte areaal bijgevolg verder met 399 ha of 3,5% slinken.

De ervaring heeft echter geleerd dat de verwachtingen doorgaans de realiteit overtreffen. De kans is m.a.w. reëel dat de inkrimping groter uitvalt. Bovendien zullen wij te maken hebben met een 'speciale' campagne, en bestond er op het ogenblik dat de vragenlijst werd ingevuld nog geen volledige duidelijkheid over de verwerkbaarheid - op de klassieke manier - van sommige partijen.

Als wij de prognose gaan opsplitsen qua herkomst van de grondstof, zien wij dat vooral de aanvoer uit Nederland een aangroei zou kennen, terwijl er ook iets meer strovlas van de teelt in eigen land zou worden verwerkt. Het pakket Frans strovlas, daarentegen, zou ruim een

De sector in een notendop

- ◆ 46 bedrijven (- 3) verwerkten 11.486 ha (- 4%) van de oogst 2010.
- ◆ Oorsprong strovlas: België 75% / Frankrijk 21% / Nederland 4%.
- ◆ Areaal Frans strovlas op laagste peil ooit: 2.461 ha.
- ◆ 'Aankoop en uitzaai' (65%) verliest aan belang; vlasser kiest opnieuw meer voor eigen uitzaai.
- ◆ Ruim één vlasser op vijf verwerkte tussen 200 en 300 ha.
- ◆ Terugval plukmachines gestopt; aantal dubbele keerders blijft groeien.
- ◆ 37 bedrijven beschikken samen over 42 zwingelinstallaties.

vijfde kleiner uitvallen dan van de oogst 2010.

1.2. Bevoorradingwijze

Vooraf dit: de bedrijven die zich volledig of gedeeltelijk in Frankrijk bevoorraden en daarvoor zelf het teeltinitiatief nemen, hebben wij ondergebracht in de categorie 'Aankoop en uitzaai', ook al kunnen in Frankrijk sinds ettelijke jaren geen officiële teeltcontracten meer worden afgesloten.

Het is bekend, dat het grootste deel van de Belgische vlassers de voorbije decennia, voor hun grondstofbevoorrading, steeds een uitgesproken voorkeur hebben getoond voor de combinatie van aankoop en uitzaai (teeltcontracten). Sinds de oogst 2001, toen vlas werd opgenomen in de steunregeling voor akkerbouwgewassen, kreeg de gecombineerde formule nóg meer aanhangers, die zich voordien hadden beperkt tot het afsluiten van teeltcontracten. De combinatie van aankoop en uitzaai stond qua populariteit op haar hoogtepunt met de oogst 2007, toen zij 79% van alle vlassers wist te bekoren.

De vorige twee enquêtes toonden echter een ommekeer, en volgens onze rondvraag van deze zomer heeft de terugval zich het afgelopen jaar versneld doorgetrokken. Zo zijn er vandaag blijkbaar nog 'maar' 30 bedrijven die zich op deze manier bevoorraden. Zij vertegenwoordigen 65% van het vlassersbestand, tegen 72% een jaar geleden.

Zoals het overzicht nog aangeeft, was het ook nu vooral de formule 'Uitzaai' die van deze verschuiving profiteerde. De laatste jaren doet zich m.a.w. de omgekeerde beweging voor dan tijdens de beginjaren van deze eeuw. **Vandaag maken opnieuw 22% van alle vlassers uitsluitend gebruik van teeltcontracten.** Dit percentage is sinds het dieptepunt voor de oogst 2007 meer dan verdubbeld. Wij zijn echter nog ver verwijderd van de situatie rond de eeuwwisseling, toen 'Uitzaai' met een aandeel van 40%, de koppositie van 'Aankoop en Uitzaai' kwam bedreigen.

De formule 'Aankoop' wist deze keer maar met mate te profiteren. **Het procentuele aandeel van de vlassers die uitsluitend met aankoop/verkoopcontracten werken, bleef betrekkelijk stabiel op 11%.**

De voornoemde verschuivingen zijn nauwelijks beïnvloed door de wisseling in de bedrijven die aan het onderzoek deelnamen.

Strovlasbevoorrading Approvisionnement. lins en paille

oogst - récolte	2009		2010	
	aantal nombre	%	aantal nombre	%
aankoop/achat	5	10	5	11
uitzaai/semis	8	16	10	22
aankoop+uitzaai	35	72	30	65
achat+semis loonw ./à façon	1	2	1	2
	49		46	

Samen met het areaal strovlas dat à façon wordt verwerkt, is ook het aantal vlasbedrijven die uitsluitend loonwerk verrichten, de laatste jaren sterk gedaald. Net als bij onze vorige enquête, telden wij er nog maar één.

1.3. Productiewijze

In de toegepaste productiewijze, m.a.w. rootmethode, vallen het jongste decennium geen opvallende verschuivingen meer waar te nemen. De grote omwenteling op dat vlak voltrok zich in de loop van de eerste drie decennia van ons onderzoek.

Sinds de eeuwwisseling was er nog slechts één bedrijf dat uitsluitend waterrootvlas produceerde. Dit jaar heeft dit bedrijf niet meer aan ons onderzoek deelgenomen. Wij vonden ook geen vlasser meer terug waarvan het grondstoffenpakket nog voor een (klein) deel uit groen geoogst strovlas bestond. Ook de categorie 'Gemengde bedrijven' bleef dit jaar dus, in tegenstelling tot de twee voorgaande jaren, onbezet.

Alle 46 vlassers die aan het onderzoek deelnamen, hoorden m.a.w. thuis in de categorie 'Dauwrootbedrijven'.

Productiewijze Méthode de production

	aantal bedrijven nombre de teillages			
	07	08	09	10
oogst - récolte				
100% w waterroot (WR) roui-eau (RE)	1	1	1	0
100% dauw root (DR) roui-terre (RT)	56	52	47	46
WR+DR / RE+RT	0	1	1	0
	57	54	49	46

1.4. Productiegrootte

Tot slot hebben wij de 46 bedrijven die onze vragenlijst beantwoordden ondergebracht in klassen op basis van hun verwerkt areaal (excl. loonverwerking). De evolutie die zich de voorbije decennia op dat vlak heeft afgetekend, werd uiteraard beïnvloed door de reeds genoemde algemene schaalvergroting die zich binnen de sector heeft voltrokken. Toch bleef de laagste categorie (tot 50 ha) tot in 1997 de hoogste bezetting

Profil du teillage de lin belge

- ◇ 46 entreprises (- 3) travaillaient 11.486 ha (- 4%) de la récolte 2010.
- ◇ Origine des lins en paille: Belgique 75% / France 21% / Pays-Bas 4%.
- ◇ Lins en paille français au point le plus bas: 2.461 ha.
- ◇ Formule combinée 'Achat et semis' (65%) perd du terrain au profit de 'Semis' (contrats de culture).
- ◇ Plus que 1 teilleur sur 5 travaille entre 200 et 300 ha par an.
- ◇ Baisse du nombre d'arracheuses s'arrête; croissance poursuivie du nombre de retourneuses doubles.
- ◇ 42 teilleuses sont installées chez 37 teillages (des 46 usines sondées).

kennen. In de periode rond de eeuwwisseling was het de categorie tussen 100 en 200 ha die het grootste aantal bedrijven huisvestte.

De boost van de internationale (Chinese) vraag naar vlasvezels lag tijdens de beginjaren van de nieuwe eeuw aan de basis van een verdere opwaartse verschuiving, in die mate zelfs dat voor de oogst 2004 de hoogste categorie (500 ha en meer) de hoofdvogel afschoot. Behalve de schaalvergroting, spelen dus ook de conjuncturele situatie en gebeurtenissen met de oogst een bepalende rol. Zo bleef het matigingsbeleid, dat nu al enkele jaren wordt gevoerd, niet zonder gevolgen, en **moeten wij de grootste groep vlasbedrijven nu al enkele jaren gaan zoeken in de middelste categorie, met een verwerkt areaal tussen 200 en 300 ha.**

De resultaten die wij deze zomer verzamelden tonen een ongewijzigde situatie. **Tien van de 46 vlassers, ruim één op vijf dus, hoorden thuis in de voor-**

noemde categorie. Ook als wij de gevolgen van de wisseling bij de deelnemers aan het onderzoek gaan elimineren, komen geen noemenswaardige verschuivingen aan het licht.

2. Bedrijfsuitrusting

Wij sluiten dit eerste deel van onze sectoranalyse af met de resultaten van de inventarisatie van de bedrijfsuitrusting, met name de oogst- en bewerkingsmachines, alsook het materieel dat gebruikt wordt voor het transport en de verhandeling van het strovlas en de hoofd- en nevenproducten van de vezelbereiding.

De inkrimping van het te oogsten areaal leidde de laatste jaren logischerwijze tot een afbouw van het hiervoor bestemde machinepark. Dit was met name het geval voor de **plukmachines**. De terugval, die aanvankelijk alleen de enkele machines trof, breidde zich na verloop van tijd ook uit tot de dubbele slijtmachines. **Volgens de jongste resultaten heeft de daling het afgelopen jaar plaatsgemaakt voor een status-quo.**

Het aantal keerders kende tot en met 2004 een continue aangroei. Sindsdien merken wij echter een jaarlijkse terugval. In tegenstelling tot de plukmachines, blijft de afbouw beperkt tot de enkele machines; **het aantal dubbele keerders blijft voorzichtig groeien.**

Ook al gaat het aantal enkele keerders er de laatste jaren op achteruit, toch blijft het een van de meest verspreide machines in de sector. Van de 46 bedrijven die aan het onderzoek

Verwerkt areaal Superficie travaillée

verwerkte ha ha travaillés	oogst - récolte			
	07	08	09	10
0 - 49	11	11	10	8
50 - 99	5	5	4	4
100 - 199	10	9	8	8
200 - 299	10	12	11	10
300 - 399	9	6	6	7
400 - 499	4	4	6	5
500 en/et +	8	7	4	4
	57	54	49	46

	Inventarisatie bedrijfsuitrusting				Inventaire matériel de récolte et de transformation				
	aangevers - déclarants				machines				
	2008	2009	2010	2011	2008	2009	2010	2011	
vlasplukmachines					134	125	105	105	arracheuses
- enkele	22	18	14	13	37	31	23	24	- simples
- dubbele	49	46	41	39	97	94	82	81	- doubles
keerders					299	290	268	260	retourneuses
- enkele	52	50	44	41	271	263	239	228	- simples
- dubbele	12	11	13	14	28	27	29	32	- doubles
ecapsuleuses	15	14	13	11	27	26	24	18	écapsuleuses
schudders	45	44	40	37	77	70	64	58	souleveuses d'andain
strovlaspersen					443	398	370	359	presses ramasseuses
- ronde balen	53	50	45	42	438	397	366	359	- balles rondes
- rechthoekige balen	2	1	1	0	5	1	4	0	- balles rectangulaires
vrachtwagens	28	27	25	25	46	43	35	37	camions
landbouwtractoren	51	46	44	42	153	134	135	131	tracteurs
balenladers/verreikers	49	48	39	38	98	84	68	70	chargeurs de balles
repelmach. (groen vlas)	17	18	13	10	21	22	18	12	égreneuses (lin vert)
heftrucks	43	40	39	38	90	76	83	79	élévateurs
ontrolapparaten	45	43	39	38	53	51	47	45	dérouleurs
zwingelturbines	46	44	40	37	52	50	46	42	teilleuses
oprollers gezw. vlas	27	29	28	26	31	33	32	30	enrouleurs lin teillé
pers gezwing. vlas	45	43	38	37	55	48	47	45	presses lin teillé
snijmachines gezw. vlas	32	30	27	28	48	42	38	39	coupeuses lin teillé
kloddenpersen	46	44	41	38	55	51	49	45	presses d'étoupes
kloddenmachines	6	6	6	7	9	8	11	9	machines d'étoupes
zaadreiniging	32	28	28	28	32	29	28	29	trieurs de graines
lemenreiniging		12	12	14		12	12	14	nettoyage d'anas

deelnamen, telden wij er slechts vijf, die niet over een dergelijke machine beschikken.

Qua populariteit moet de enkele vlaskeerder alleen onderdoen voor de landbouwtractor en de rondebalepers. In deze beide gevallen ontbreekt dit materieel slechts op vier van de 46 vlasbedrijven. **Ook al blijft de rondebalepers ruim verspreid, toch merken wij ook hier sinds 2006 een continue daling van het aantal machines.** De terugval dit jaar (- 7) was wel beduidend gematigder dan de jaren voordien.

Achteraf beschouwd, was de toename van het aantal **schudders** in 2004 en 2005 slechts een tijdelijk verschijnsel. Sindsdien evolueert het aantal opnieuw in dalende lijn. Hetzelfde kan gezegd van het aantal **ecapsuleuses**, waarvan het aantal jaar na jaar terugloopt. Het feit dat de weersomstandigheden de voorbije jaren niet zo gunstig waren voor het ontzaden van vlas op het veld, is daar beslist niet vreemd aan.

Bij het materieel voor het (interne) transport en de verhandeling van het strovlas en de producten van de vezelbereiding is de situatie uiteenlopend.

Bij de **vrachtwagens** en de **balenladers** maakte de terugval van de voorbije jaren plaats voor een lichte aangroei. Bij de **tractoren** en de **heftrucks**, daarentegen, werd het lichte herstel van vorig jaar opnieuw ongedaan gemaakt, en trok de overwegend dalende lijn van de jaren voordien zich verder door.

Ook het aantal zwingelinstallaties blijft in dalende lijn evolueren. Net als vorig jaar, is de recente terugval echter uitsluitend toe te schrijven aan het feit dat een aantal bedrijven onze vragenlijst niet beantwoordde. Eigenlijk bleef de situatie ongewijzigd. **Van de 46 bedrijven die aan het onderzoek deelnemen, zijn er 37 die minstens over één zwingellijn beschikken. In alle bedrijven samen waren midden dit jaar 42 installaties operationeel.**

De evolutie bij de **ontrolapparaten** en de **oprollers voor gezwingeld vlas** is eveneens beïnvloed door de wisseling in het bevragede vlassersbestand. Bij de bedrijven die aan beide enquêtes deelnamen, merken wij zelfs een lichte aangroei van het aantal ontrolapparaten, terwijl het aantal oprollers stabiel bleef. Bij de overige 'randapparatuur' (persen en snijmachines voor lange vezel, kloddenpersen) was er sprake van een status-quo of een minieme verschuiving.

Het aantal installaties voor **reiniging van de lemen**, tenslotte, liet een lichte aangroei optekenen.

<< >>

In een volgend nummer brengen wij de laatste twee delen van onze sectoranalyse: de tewerkstelling en de bedrijfsinvesteringen.

U vindt "De vlamarkt" verder in dit nummer.
Vous trouverez "Le marché du lin" plus loin dans cette édition.

Nieuwe Europese wetgeving voor gewasbeschermingsmiddelen

Op 14 juni 2011 werd Verordening (EG) nr. 1107/2009 betreffende het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen van kracht. De verordening vervangt de Europese richtlijn 91/414/EEG. Vanaf voornoemde datum worden aan nieuwe gewasbeschermingsmiddelen strengere regels opgelegd, en wordt ook meer de nadruk gelegd op samenwerking tussen de Europese lidstaten bij het evalueren van de aangevraagde gewasbeschermingsmiddelen. Daarnaast worden een aantal zaken gereglementeerd waarvoor vroeger nog geen uniforme Europese wetgeving bestond, zoals parallelinvoer, behandelde zaaizaden en toevoegingsstoffen.

Er wordt wel in overgangsmaatregelen voorzien, om de fabrikanten en de bevoegde overheden de tijd te geven over te schakelen op de nieuwe vereisten. Nieuwe aanvragen die vanaf 14 juni 2011 worden ingediend, zullen wel volgens de procedures van de verordening worden onderzocht.

Hieronder belichten wij de grote lijnen van een persbericht van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, waarin de nieuwe wetgeving wordt toegelicht.

Evaluatie werkzame stoffen

Wat niet wijzigt, is dat de evaluatie van de werkzame stoffen op Europees vlak gebeurt, terwijl de gewasbeschermingsmiddelen die goedgekeurde stoffen bevatten, op hun beurt door de lidstaten worden geëvalueerd en toegelaten volgens hun nationale omstandigheden.

Het is vooral m.b.t. de evaluatie van de werkzame stoffen op Europees vlak, dat met de verordening strengere criteria worden ingevoerd.

Zonale evaluatie

De verordening voorziet nu ook in een zonale evaluatie van de aanvragen voor gewasbeschermingsmiddelen. Dit betekent dat één lidstaat per Europese zone de aanvraag onderzoekt, en dat de andere lidstaten van die zone die evaluatie overnemen om een nationale erkenning te verlenen. Dit noemt men het principe van **wederzijdse erkenning**.

Het is de bedoeling hiermee een systeem in het leven te roepen waarbij gewasbeschermingsmiddelen ongeveer gelijktijdig in de zones op de markt komen, zodat alle landbouwers in die zone erover kunnen beschikken. Daarnaast wordt gestreefd naar een meer doorgedreven harmonisatie van de evaluatieprocessen tussen de lidstaten.

Er zijn drie zones, en België behoort tot de centrale zone, samen met Groot-Brittannië, Ierland, Nederland, Duits-

land, Oostenrijk, Luxemburg, Polen, Tsjechië, Hongarije, Roemenië, Slovenië en Slowakije.

Er is echter ook een vrijwillige wederzijdse erkenning mogelijk met landen van andere zones, b.v. Frankrijk.

Parallelinvoer

Voor het eerst werden ook Europese regels voor parallelinvoer van gewasbeschermingsmiddelen opgelegd. **Met parallelinvoer bedoelt men de invoer van middelen die in een ander land erkend zijn en identiek zijn aan het gewasbeschermingsmiddel dat in België erkend is.** Vanaf 14 juni 2011 worden toelatingen voor parallelinvoer verleend voor een langere periode, nl. zolang als het Belgische referentieproduct erkend is.

Behandeld zaaizaad

Ook wat behandeld zaaizaad betreft, wordt een lacune in de Europese wetgeving ingevuld. **Voortaan mag behan-**

deld zaaizaad enkel worden ingevoerd indien de behandeling gebeurde met een gewasbeschermingsmiddel dat hiervoor specifiek door minstens één lidstaat werd toegelaten. Vroeger was de invoer mogelijk indien de werkzame stof op nationaal vlak toegelaten was. Opgelet, het gaat hier wel degelijk over de invoer; behandeling van zaaizaad in België mag nog steeds alleen met een gewasbeschermingsmiddel dat hiervoor op nationaal vlak erkend is.

Op het etiket van de behandelde zaden moeten voortaan ook de naam van het gewasbeschermingsmiddel, de naam van de werkzame stoffen, de waarschuwingssymbolen en de risicobeperkende maatregelen worden vermeld.

Kleine toepassingen en bijhouden registers

Het blijft mogelijk om onder soepelere voorwaarden uitbreidingen te verlenen voor zogenaamde kleine toepassingen (waarin de fabrikanten niet geïnteresseerd zijn omdat zij niet genoeg opbrengen).

Alle handelaars in pesticiden moeten voortaan gedurende vijf jaar registers bijhouden van de verkoop, terwijl **professionele gebruikers gedurende drie jaar registers moeten bijhouden van de gebruikte gewasbeschermingsmiddelen.** In de nabije toekomst zal trouwens een systeem van certificaten worden opgezet voor alle handelaars en professionele gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen (*in België wordt dit systeem van certificaten aangeduid als de 'fytolicense', nvdr*).

Om niet te vergeten ...

De spijt om de verleden tijd is meestal de spijt om de verloren tijd.

Gilbert Cesbron

Assemblée Générale de l'ABV

Le secteur s'inquiète du risque accru

Nous traduisons ci-après le discours avec lequel le Président Erik DECALUWE a ouvert l'Assemblée Générale de l'ABV, laquelle a eu lieu le jeudi 9 juin 2011 à Courtrai.

Un nouvel ordre mondial s'installe

Quand nous nous sommes réunis ici, il y a un an, nous avons eu l'impression qu'il y avait suffisamment de raisons pour être relativement optimiste pour l'avenir. Aujourd'hui, un an plus tard, il apparaît que cet optimisme était justifié. Les excellents résultats pour l'année 2010, dont nombre d'entreprises se sont vantées ces dernières semaines, en apportent la preuve.

Apparemment, la Belgique a relativement bien résisté à la crise. Notre économie et notre marché de l'emploi se redressent plus vite que l'on ne l'avait prévu. Les investissements reprennent et la croissance économique est à niveau. Pour les années à venir, la croissance est estimée à une moyenne de 2,2%.

Néanmoins, **toute euphorie reste déplacée, car la reprise n'a pas encore gommé tous les dégâts de la crise. Par ailleurs, nous restons confrontés avec quelques points faibles**, comme les coûts élevés des salaires et du vieillissement de la population. A un moment où l'importance de l'économie de connaissances s'accroît, la Belgique fait un score moins bon au niveau de l'innovation. Il s'y ajoute que notre croissance est freinée évidemment aussi par l'instabilité politique.

L'économie mondiale aussi semble évoluer dans le bon sens. En dépit de la forte hausse du prix du pétrole, les perspectives de croissance pour l'année en cours et l'année prochaine sont de l'ordre d'env. 4,5%. **Mais un nouvel ordre mondial est en train de s'installer.** Selon un rapport de la Banque Mondiale, d'ici 2025, six pays émergents compteront pour presque la moitié de la croissance économique planétaire. Outre la Chine, qui continuera à jouer le rôle de locomotive, il s'agit du

Bésil, de la Russie, de l'Inde, de l'Indonésie et de la Corée du Sud. Ce déplacement, qui sera nourri principalement par la forte croissance des marchés intérieurs, ira surtout au détriment du rôle des Etats-Unis. En conséquence de cette évolution, le dollar devrait abandonner sa position dominante de monnaie de réserve.

Lin: le redressement se confirme

Pour nos entreprises linières aussi, l'année 2010 s'est caractérisée par un redressement prudent, après la crise profonde et persistante des années précédentes. A l'occasion de notre assemblée générale 2010, nous pouvions déjà faire état d'un redressement du volume des ventes. A cette époque, les ventes cumulées des trois pays producteurs pour la campagne 2009/2010 étaient estimées à env. 100.000 tonnes de lins teillés. Or, finalement, elles ont totalisé presque 125.000 tonnes, ce qui prouve qu'il existe dans le monde une demande de fibres de lin de bonne qualité, cultivées et travaillées en Europe de l'Ouest.

Cette tendance positive s'est confirmée pendant la saison en cours. Pendant les huit premiers mois de la campagne, c.-à-d. jusqu'à la fin du mois de février, le volume des ventes de lin teillé apparaît, à son tour, supérieur de 18% à celui de la même période de la saison précédente. Il n'est pas exclu donc que les ventes de cette saison totaliseraient 140.000 tonnes et, par conséquent, battent le record de la campagne 2005/2006. **Grâce à ce courant d'affaires dynamique, nous assistons depuis quelques mois à une diminution des stocks, qui avaient atteint un niveau historique.**

Une hausse de prix poursuivie s'impose

Le prix de nos filasses est longtemps resté le point névralgique de la situation, et il en a été de même encore pendant un bon bout de l'année écoulée. Le

prix moyen de 1,12 EUR/kg, enregistré à l'issue de la campagne 2009/2010, était le niveau le plus bas depuis le début des années 90 du siècle précédent.

Heureusement, à ce point aussi, un tournant s'est manifesté. **Depuis le début de la nouvelle saison de teillage, la revalorisation timide qui s'était amorcée au cours du printemps et de l'été 2010, a pris un caractère plus prononcé.** Proportionnellement, les moindres lots en ont profité davantage, de sorte que, même aujourd'hui, la commercialisation s'effectue sur la base d'une grille de prix relativement étroite. **En vue de la rentabilité de nos usines, et compte tenu des moindres rendements de la récolte 2010, pour les meilleurs lins en particulier, une hausse de prix au-delà du niveau actuel apparaît indispensable et justifiée.**

Des nouvelles positives nous parviennent également des marchés des sous-produits. Nous pensons en premier lieu aux étoupes. Contrairement aux lins teillés, les fibres courtes disposent d'un éventail d'utilisations plus large. Par ailleurs, ces dernières années, ce marché est marqué par un approvisionnement tout juste. Ces derniers mois, ces deux éléments étaient à la base d'une hausse de prix très notable.

Sécheresse lourde de conséquences

L'état de la nouvelle récolte est malheureusement moins prometteur. La saison 2011 avait pourtant bien débuté, avec un semis précoce, réalisé dans de bonnes conditions, et une levée facile et régulière. Mais personne n'était à la hauteur de la sécheresse et des températures exceptionnelles des mois d'avril et de mai. **Beaucoup de linières précoces sont restées très courtes, à tel point qu'une partie ne pourra peut-être pas être récoltée ou travaillée. S'agissant du solde des hectares, il est certain que le poids en pailles et l'apport en filasses n'atteindront de loin pas le niveau que l'on pourrait attendre d'une récolte moyenne.**

Personne ne sait prédire en ce moment, comment le marché y réagira. Ce qui est certain, c'est que cette situation ne profite à personne. **Les événements des derniers mois auront de graves conséquences pour la gestion de nos en-**

treprises. Le report de lins en paille de récoltes antérieures limité d'une part, et l'apport modeste de la nouvelle récolte d'autre part, donneront lieu à une baisse significative du degré d'occupation des outils de transformation. Du point de

vue d'approvisionnement de nos débouchés, tant sur le plan quantitatif que qualitatif, le récent cours des événements ne semble pas favorable non plus.

(à suivre)

Eén vierde meer export tijdens eerste trimester

Het herstel van onze handelsbalans voor vlasvezels, dat vorig jaar al werd waargenomen, heeft zich tijdens de eerste drie maanden van 2011 duidelijk bevestigd. Een factor van doorslaggevend belang waren de prijzen. Toch situeerde ook het exportvolume zich bijna een vierde hoger dan tijdens dezelfde periode van 2010. Het resultaat is het hoogste handelsoverschot sinds jaren.

Uitvoer: + 24%

De verruiming van onze export trok zich begin dit jaar door. **Alles samen werden 33.922 ton vlasvezels uitgevoerd, wat ruim 24% meer was dan tijdens het eerste kwartaal 2010.** Zodoende neigt onze export terug naar een niveau dat vergelijkbaar is met de topjaren uit het vorige decennium. De toename was een algemeen verschijnsel, maar was toch relatief het sterkst uitgesproken bij de korte vezel (+ 28%); voor breekvlas-gezwingeld vlas bedroeg de stijging 22%.

De groei van onze export naar China (incl. Hongkong) overtrof duidelijk het

gemiddelde. Onze afzet op deze Aziatische markt totaliseerde 12.769 ton, wat 65% meer was dan vorig jaar tijdens dezelfde periode.

Maar zoals in de inleiding aangegeven, speelde vooral de prijsontwikkeling een bepalende rol. Zo overtroffen zowel de exportprijzen van breekvlas-gezwingeld vlas als klodden met 65% het niveau van begin 2010. De noteringen kwamen daardoor uit op resp. 1,57 en 0,51 euro/kg. Voor gehekelde vlas bleef de stijging beperkt tot 16%.

Invoer: - 6%

In een vorig nummer zagen wij al dat tijdens het volledige jaar 2010 ons importvolume met 4% slonk. Die trend trok zich tijdens de eerste drie maanden van dit jaar verder door. **In totaal voerde ons land 21.469 ton vlasvezels in, wat 6% minder was dan het jaar voordien.**

Net als bij de uitvoer, hadden wij ook hier te maken met **een opvallende prijshausse**, gaande van 49% voor breekvlas-gezwingeld vlas, over 79%

voor gehekelde vlas, tot 119% voor klodden en andere vezels.

Exportoverschot: 18,1 miljoen euro

De combinatie van volumetoename en prijsstijging resulteerde in een totale exportwaarde van ruim 36 miljoen euro, het hoogste cijfer sinds jaren en een stijging met 90% t.o.v. de eerste drie maanden 2010.

Aan de importzijde vinden wij een totale waarde terug van 18 miljoen euro, 41% meer dan vorig jaar. De terugval in volume werd m.a.w. volledig uitgewist door het algemene prijsherstel.

Een eenvoudige rekensom leert ons dat **de Belgische handel in vlasvezels tijdens het eerste kwartaal van dit jaar een positief saldo opleverde van 18,1 miljoen euro.** Dit is het beste resultaat sinds jaren. Ter vergelijking, vorig jaar was er al een licht herstel merkbaar, maar moesten wij nog genoeg nemen met een overschot van 6,2 miljoen euro.

Belgische in- en uitvoer van vlasvezels Importations et exportations belges de filasses de lin

	INVOER - IMPORTATIONS				UITVOER - EXPORTATIONS				
	hoeveelh.-volume (ton)		waarde-valeur (1.000 EUR)		hoeveelh.-volume (ton)		waarde-valeur (1.000 EUR)		
	3 m. 10	3 m. 11	3 m. 10	3 m. 11	3 m. 10	3 m. 11	3 m. 10	3 m. 11	
Breekvlas & gezwingeld vlas	7.801	5.491	8.224	8.622	11.743	14.342	11.178	22.539	Lins brisés & tellés
Gehekelde vlas	1.469	1.223	1.600	2.379	2.032	2.239	3.688	4.730	Lins peignés
Klodden & andere vezels	13.629	14.755	2.940	6.957	13.536	17.341	4.118	8.797	Etoupes & autres fibres
TOTAAL	22.899	21.469	12.764	17.958	27.311	33.922	18.984	36.066	TOTAL

(Bron :
NR/NBB)

Exportoverschot 3 m. 2011 (1.000 EUR)
Excédent exportation 3 m. 2011 (1.000 EUR)

18.108

(Source :
ICN/BNB)

Een nieuw tijdperk voor de Europese boer

In een artikel in De Tijd van 18 augustus 2011, met als titel *'Veiling faalt als prijsbepaler in de landbouw'*, laat redacteur Ondernemingen Guy Van Den Broek zijn licht schijnen op de prijsvorming voor landbouwproducten. Hij stelt daarbij vast dat veel boeren nog steeds massaal produceren enkel voor de veiling, en daarbij grote risico's lopen op het ogenblik dat vraag en aanbod verstoord raken. Het gevolg is dat er steeds vaker onder de kostprijs wordt verkocht. Daarom zien wij dat almaar meer boeren er de voorkeur aan geven vooraf prijscontracten af te sluiten met hun afnemers. De vraag rijst dan ook, hoelang de goed georganiseerde veilingen het in Vlaanderen nog kunnen uithouden.

Horizontaal en verticaal model

De vrije dagelijkse prijsvorming, doorgaans via coöperatieve veilingen, lijkt te falen. Een recent voorbeeld daarvan is de aardappelprijs, die in enkele weken tijd terugviel van 250 tot amper 2 euro per ton. **Als gevolg daarvan staat het zogenaamde horizontale model, waarbij geproduceerd wordt zonder afzetgarantie, almaar meer ter discussie.** Om hun inkomenszekerheid voor een deel veilig te stellen, sluiten boeren steeds vaker vaste prijscontracten af met hun afnemers. Wij spreken in dat geval van het verticale model. Een schoolvoorbeeld daarvan zijn o.a. de groentetelers in Zuid-West-Vlaanderen, die ieder jaar met de handel en de verwerkende industrie zwaar moeten onderhandelen over de voorwaarden voor vaste contracten.

Volgens de redacteur beleven we in België en Nederland in de loop van dit decennium misschien het einde van de onafhankelijke boer, die voor zijn inkomen volledig afhankelijk is van de vrije markt en leeft van dagprijzen. Die boer moet er alleen voor zorgen een kwaliteitsproduct af te leveren, en de rest laat hij over aan anderen.

teitsproduct af te leveren, en de rest laat hij over aan anderen.

De nieuwe landbouwomgeving

Die evolutie is voor een groot deel het gevolg van de gewijzigde context, waarbij de schaarste aan voedsel plaats heeft gemaakt voor een overaanbod en dalende prijzen. De auteur verwijst hiervoor naar het Europees Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB), maar ook naar de toename van de productiviteit, en naar de invoer uit derde landen (de EU mag in het kader van internationale handelsakkoorden haar grenzen niet langer afsluiten).

De landbouw in Europa lijkt steeds meer verplicht om het klassieke industriële model - waarin produceren om te produceren almaar minder past - te volgen. Die trend zal volgens de auteur nog versterkt worden door het nieuwe GLB na 2015. **De industrialisering van de landbouw zal aanleiding geven tot een schaalvergroting van de toekomstige bedrijven, die bovendien nóg meer aandacht zullen moeten**

besteden aan hun economische leefbaarheid.

Die omwenteling zal niet het totale einde betekenen van het coöperatieve model, dat in Frankrijk en Nederland al eeuwen standhoudt. Deze coöperaties zullen zich wel anders moeten gaan opstellen, en veel meer aandacht moeten hebben voor de commercialisering van hun landbouwproducten. Vooruitlopend op die tendens, zijn in sommige landen al fusies ontstaan tot grote entiteiten, die qua slagkracht niet moeten onderdoen voor multinationals. Toch hebben ook kleinere coöperaties nog toekomstkansen, op voorwaarde dat ook zij meer oog gaan hebben voor het vermarkten van hun producten.

Volgens de auteur is die nieuwe omgeving voor de Europese landbouw nog niet in alle sectoren doorgedrongen, zeker niet in ons land. **Het beeld van de onafhankelijke boer, die zijn product na de oogst op de markt brengt zonder voorafgaand contract, is nog alomtegenwoordig, maar komt almaar meer in het gedrang.** De moderne boer moet meer zijn dan een goede grondbewerker en een machinedeskundige, en hij moet bovendien financieel sterk staan.

Met het verdwijnen van het traditionele horizontale landbouwmodel zou ook de rol van de veilingen als prijsbepaler zijn uitgespeeld. In Nederland is het tijdperk van de veilingen al voorbij. De redacteur vraagt zich af, hoelang zij het in Vlaanderen nog kunnen uithouden.

(Bron: De Tijd, 18.08.11)

De vlasmarkt

Gezwingeld vlas

Op de langevezelmarkt laait de activiteit momenteel nog niet zo hoog op. Het relatief beperkte zakenvolume bestaat vooral uit partijen van vorige oogstjaren. Gezien de beperkte strovlasvoorraad, is het nieuwe zwingelseizoen dit

jaar eerder aarzelend en voorzichtig gestart. Zoals algemeen verwacht, ligt bij de verwerking van partijen van de nieuwe oogst, de output van de zwingelinstallatie meestal ontgoochelend laag.

Om toch een zeker inkomensniveau te halen, heeft de vezelproducent zijn

vraagprijs verder opgetrokken. Niettegenstaande de dollar nu toch in gunstige zin evolueert, zetten deze hogere prijzen vaak nog een rem op het zakenvolume. In de gegeven omstandigheden geven veel Chinese kopers er de voorkeur aan, om nog even af te wachten, en terug te grijpen naar de aanwezige

voorraden. Zij verwijzen o.a. ook naar hun verminderde afzet van stoffen, en vragen zich af wat de gevolgen zullen zijn van de aangekondigde groeivertraging van de wereldeconomie voor de mondiale vraag naar afgewerkte producten in vlas.

Wij kunnen de vlasser alleen de raad geven om zijn huidig verkoopbeleid te handhaven. De meerprijs die vandaag gevraagd wordt, is niet meer dan een uitgestelde compensatie voor de veel te lage prijzen die de voorbije jaren - ook voor kwaliteitsvlas - werden toegepast, en houdt niet eens rekening met de verliezen aan rendabiliteit als gevolg van deze misoogst 2011.

Dat wij tijdens de voorbije campagne 2010/2011 een bijzonder actieve com-

mercialisering hebben gekend, is onder-tussen ook met cijfers bevestigd. Door de zwingelbedrijven van de drie landen samen werden ruim 130.000 ton ge-zwingeld vlas verkocht, zijnde 4% meer dan het jaar voordien. De gecumuleerde gemiddelde verkoopprijs steeg met 42% tot 1,58 EUR/kg. Die hausse dient uiteraard gezien tegen de achtergrond van het historisch lage niveau van het seizoen 2009/2010.

Klodden

Ook de kloddenmarkt is duidelijk nog op zoek naar een nieuw evenwicht, en er gaapt eens te meer een duidelijke kloof tussen brutoklodden enerzijds en bewerkte klodden anderzijds.

Wat de brutoklodden betreft, merken wij een verdere stijging van de vraagprijs, die in veel gevallen door de kloddenbewerker en tussenhandelaars ook wordt betaald. De vooruitzichten op een beperkt aanbod, zijn daar zeker niet vreemd aan.

Anderzijds blijkt het niet evident om die meerprijs ook door te rekenen aan de afnemers van bewerkte klodden. Die laatsten reageren veelal nog afwachtend. Gehoopt wordt dat een verder gunstige dollarevolutie en het besef van een beperkte aanvoer, hen er metertijd zullen toe overhalen om hun positie te herzien.

Le marché du lin

Lins teillés

Pour l'instant, le marché du long brin ne donne pas encore preuve de beaucoup de dynamisme. Le volume des ventes relativement modeste porte principalement sur des lots d'anciennes récoltes. Nous avons assisté cette année à une reprise plutôt hésitante de la production, ce qui n'est pas anormal, vu les disponibilités réduites en lins en paille. Conformément aux attentes, pour les lots de la nouvelle récolte, la sortie des teilleuses s'avère une désillusion.

Dans le souci d'atteindre, malgré tout, un certain niveau de revenu, le teilleur a récemment procédé à une nouvelle augmentation de son prix demandé. Bien que ces derniers temps, le dollar a commencé à évoluer dans le bon sens, ces nouveaux prix sont souvent encore de nature à freiner le volume d'affaires. Dans l'état actuel de choses, la majorité des acheteurs chinois préfèrent d'attendre et de se replier sur leurs stocks de matières premières. Souvent ils font référence e.a. aussi à la baisse de leurs ventes de tissus, et se demandent quelles pourraient être les conséquences du ralentissement annoncé de la crois-

sance économique mondiale sur la demande internationale de produits finis en lin.

Au teilleur, nous ne pouvons que préconiser de maintenir sa politique actuelle de vente. Le supplément de prix demandé aujourd'hui n'est pas plus qu'une compensation différée des prix beaucoup trop bas, qui ont été appliqués ces dernières années - même pour des lins de bonne qualité - et ne tient même pas compte de la perte de rentabilité due aux rendements historiquement bas de cette récolte 2011.

La commercialisation très dynamique, que nous avons connue pendant la campagne 2010/2011, est confirmée maintenant par les statistiques. Les ventes cumulées réalisées par le Teillage traditionnel en Europe de l'Ouest ont totalisé plus de 130.000 tonnes, représentant une progression de 4% par rapport à la saison précédente. Une hausse de 42% a porté le prix moyen cumulé de vente à 1,58 EUR/kg. Inconvient, bien sûr, d'interpréter cette hausse dans son propre contexte, c.-à-d. en tenant compte du niveau très bas de la campagne 2009/2010.

Étoupes

Apparemment, le marché des fibres courtes aussi, est toujours à la recherche d'un nouvel équilibre. Une fois de plus, il y a divorce entre les étoupes brutes d'une part, et les étoupes retravaillées d'autre part.

S'agissant des étoupes brutes, nous assistons à une nouvelle hausse du prix demandé par le teilleur, qui d'ailleurs est accepté le plus souvent par les retravailleurs d'étoupes et le négoce. Les perspectives d'une offre limitée n'y sont certainement pas étrangères.

Par contre, il n'apparaît pas évident de répercuter ces nouveaux prix sur les consommateurs d'étoupes retravaillées. Ces derniers prennent souvent une attitude d'attente. On espère que, à terme, l'évolution favorable du dollar américain, conjuguée à la prise de conscience d'une disponibilité limitée, puissent convaincre les stades en aval de reconsidérer leur prise de position.